

# Guia i consells per al desenvolupament d'ETL.

Autor: José Luis Gómez

Introducció. Guia i consells per al desenvolupament d'ETL	2
Esquema model conceptual:	2
Esquema model lògic:	3
Estructura de dades d'entrada:	4
1. Matriu de Dimensions i Mètriques	6
Exemple Matriu Dimensions i Mètriques	6
2. Simple i ordenat	8
Exemple patró de noms:	8
3. Guia de desenvolupament d'ETL	9
Bloc Staging- Taules staging	9
Bloc Explotació- Taules DIM i FACT	9
4. Plantilla Documentació Transformacions.	11
5. Bones Practiques, configuració de l'entorn Spoon	12
Variables d'entorn	12
Connexió a la base de dades SQL Server	13
6. EXEMPLE Transformació: IN_ENTRADA_UVA	14
Pas IN_UVA_Llegeix_Març	14
Pas IN_UVA_esborra_null	16
Pas IN_UVA_Normalització	17
Pas IN_UVA_Separa_Productor	17
Pas STG_UVA_CAMPANYA	18
Transformació completa	19
Consulta en la Base de dades.	19
Bibliografia	20



# Introducció. Guia i consells per al desenvolupament d'ETL

En aquesta guia es pretén recollir un conjunt e bones pràctiques relatives a la implementació d'un sistema de *data warehousing*, que, encara que no es refereixen als conceptes fonamentals de modelització, si poden resultar útils tant en la vida professional, com en la resolució i documentació de les Pràctiques i Treballs relatius al disseny, implementació i explotació de Bases de dades analítiques.

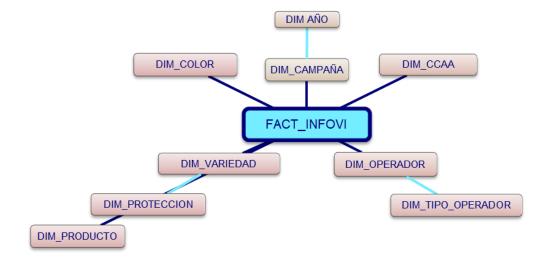
Tal com el seu nom indica, aquesta guia ha estat creada per a donar unes pautes sobre com abordar la part de creació dels processos d'extracció, transformació i càrrega (ETL) dels sistemes basats en un *data warehouse*.

Per a exemplificar els conceptes i bones pràctiques, s'utilitzarà dades de les campanyes vitivinícoles facilitades pel ministeri d'agricultura a través d'una eina específica per a la seva publicació i difusió, el Sistema d'Informació de Mercats del Sector Vitivinícola (INFOVI).

A continuació, per a situar-nos en el cas d'exemple que ens ocupa, es mostren els esquemes de model conceptual i lògic, així com el format de les fonts de dades d'entrada a integrar en el *data warehouse*.

## Esquema model conceptual:

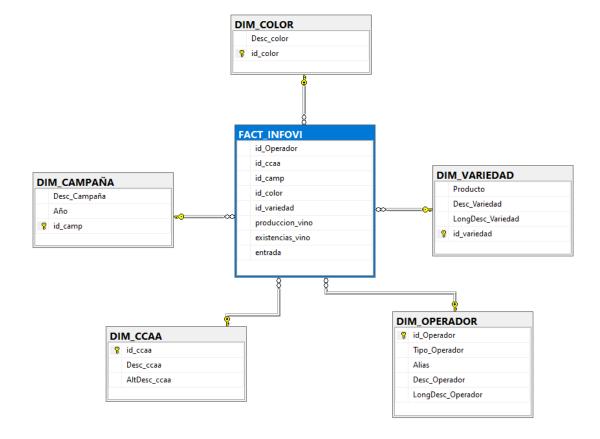
Observem un model en estrella amb totes les seves dimensions:





# Esquema model lògic:

La seva traducció a model lògic relacional seria:





## Estructura de dades d'entrada:

L'estructura de les dades d'entrada prové majoritàriament de fulls de càlcul formatats. Cada FULL "entrada raïm" presenta un format com aquest:

#### **Bloc TOTAL:**

al	A	В	С	D
	CUA	DRO 1. ENTRADA DE UV	/A POR CCAA Y COLOR	
2	DE 1 DE AGOSTO DE 2019 A 30 DE NOVIEMBRE DE 2019 (kg)			
3				
4	CCAA	Tinta	Blanca	Total
5	ANDALUCIA	8,758,102	131.321.338	140.079.440
6	ARAGON	94.922.879	17.951.534	112.874.413
7	ASTURIAS	56.864	26,224	83.088
8	BALEARES	5.798.372	3.077.279	8.875.651
9	CANARIAS	2.703.374	4.106.610	6.809.984
10	CANTABRIA	93.449	54.278	147.727
11	CASTILLA LA MANCHA	1.118.386.092	1,533,589,873	2.651.975.965
12	CASTILLA Y LEÓN	147.877.642	121.043.656	268.921.298
13	CATALUÑA	102.713.678	328,459,108	431.172.786
14	EXTREMADURA	109.722.245	285.610.724	395,332,969
15	GALICIA	14.395.937	51.145.059	65.540.996
16	C.MADRID	5.259.063	2.960.399	8,219,462
17	MURCIA	96.684.586	5.114.589	101.799.175
18	NAVARRA	65.434.474	9,464,353	74.898.827
19	PAIS VASCO	72.190.027	14.782.552	86.972.579
20	LA RIOJA	274.611.447	31,529,945	306.141.392
21	C.VALENCIANA	241.610.283	97.837.042	339.447.325
22	TOTAL	2,361,218,514	2.638.074.563	4.999.293.077
23	Fuente: INFOVI, extracción de 08 de			
	NOTA Incluye la entrada de uva declarada	por los productores de producc	ión media de las últimas campañas	≥ 1.000 HI y los de < 1.000 hl. Es
24 25	decir del conjunto de los productores			

# **Bloc Grans Productors:**

6				
	CUAD	ORO 1.a ENTRADA DE UVA	POR CCAA Y COLOR	
	DE 1 DE A	GOSTO DE 2019 A 30 DE N	IOVIEMBRE DE 2019 (kg)	
7		PRODUCTORES PROD. M	EDIA ≥ 1000 HL	
8				
9	CCAA	Tinta	Blanca	Total
	NDALUCIA	6.146.521	129.803.938	135,950.4
4				
	RAGON	92.796.026	17.648.506	110.444.5
_	STURIAS	0	0 •	
В	ALEARES	3,403,728	2.214.643	5.618.
C	ANARIAS	1.556.139	2.984.542	4,540.
C	ANTABRIA	0	0	
C	ASTILLA LA MANCHA	1.115.430.454	1.532.955.867	2.648.386.
C	:ASTILLA Y LEÓN	132.436.594	119.168.464	251.605.0
C	ATALUÑA	92,300,843	322.699.924	415,000.7
E	XTREMADURA	108.968.168	284.756.446	393.724.
G	ALICIA	9.190.331	42.708.796	51.899.
С	:MADRID	4.079.889	2.712.364	6.792.2
M	1URCIA	95.314.878	5.003.332	100.318.
N	IAVARRA	64.238.117	9.332.804	73.570.
P	'AIS VASCO	66.904.546	12.327.283	79.231.8
L	A RIOJA	269.028.405	30,709,785	299.738.
C	:VALENCIANA	239,105,092	97.178.970	336,284.0
T	OTAL	2.300.899.731	2.612.205.664	4,913,105,3



#### **Bloc Petits Productors:**

50				
	CUAI	ORO 1.b ENTRADA DE UVA	POR CCAA Y COLOR	
		GOSTO DE 2019 A 30 DE		
51	DETBER	PRODUCTORES PROD. N	, ,,	•
52		PRODUCTORES PROD. IV	IEDIA < 1000 HL	
53	CCAA	Tinta	Blanca	Total
	ANDALUCIA	2.611.581	1,517,400	4,128,981
	ARAGON	2.126.853	303.028	2,429,881
	ASTURIAS	56.864	26.224	83.088
	BALEARES	2,394,644	862,636	3.257.280
58 C	CANARIAS	1.147.235	1.122.068	2,269,303
59 C	CANTABRIA	93,449	54.278	147.727
60 C	CASTILLA LA MANCHA	2.955.638	634.006	3,589,644
61 C	CASTILLA Y LEÓN	15.441.048	1.875.192	17.316.240
62 C	CATALUÑA	10.412.835	5.759.184	16.172.019
63 E	EXTREMADURA	754.077	854.278	1.608.355
64 G	GALICIA	5.205.606	8.436.263	13.641.869
65 C	C.MADRID	1.179.174	248.035	1.427.209
66 N	MURCIA	1.369.708	111.257	1.480.965
67 N	NAVARRA	1.196.357	131.549	1.327.906
68 F	PAIS VASCO	5.285.481	2.455.269	7.740.750
69 L	LA RIOJA	5.583.042	820.160	6.403.202
70 C	C.VALENCIANA	2,505,191	658.072	3,163,263
71 <b>T</b>	TOTAL	60.318.783	25.868.899	86.187.682

A partir de la informació descrita fins aquí, es donaran algunes recomanacions per a la creació de processos ETL aplicats a aquest cas, que us poden ser útils cara a la realització de la PEC2 i la PRA2 del curs.



# 1. Matriu de Dimensions i Mètriques

La Matriu de Dimensions i Mètriques (Kimball, *Data Warehouse Toolkit*, 2013), és una eina clau en el disseny del *data warehouse*, que representa els processos centrals de l'organització i la dimensionalitat associada. Aquest model busca proporcionar la perspectiva necessària per a garantir, que tota l'empresa, pugui integrar les seves dades a l'entorn del *data warehouse*.

Una dels seves principals avantatges és que permet combinar característiques del model conceptual i lògic, amb característiques a tenir en compte en la implementació de l'ETL.

Partint de l'anàlisi de requeriments i disseny del *data warehouse* (PRA1), aquesta eina ha de servir d'ajuda per a la creació de processos ETL que permetin la càrrega del *data warehouse* (PRA2). La seva finalitat és ajudar a organitzar les idees de manera que es pugui tenir una visió completa sobre com es relacionen aquests processos i quines transformacions són necessàries per a arribar al model dimensional buscat.

S'ha de crear una matriu, en la que es representin les Dimensions en files i els fets en columnes. En intersecció fila-columna, s'anotarà la informació rellevant referent a aquesta relació. Vegem com es procediria amb el cas concret InfoVi.

## Exemple Matriu Dimensions i Mètriques

Segons l'estructura de les dades d'entrada, el full de càlcul "entrada raïm" que recull les dades d'entrada, està estructurada en tres blocs d'informació. El primer bloc conté informació de resum, redundant, que es pot descartar. Els altres dos, es refereixen als operadors, distingint entre grans i petits productors.

**Operador**: El valor de l'Operador apareix en la capçalera de cada bloc com a part d'un text major. Com que la seva localització i extracció és difícil, es recomana prendre el valor segons la posició que ocupa el bloc. És a dir, a partir de la línia 29 per a grans i 53 per a petits.

**Dates de campanya**: Aquest valor també apareix de forma no completament estructurada, com a part de l'encapçalat del cada bloc. Una opció més simple és prendre-la del nom del fitxer, ja que té el següent format:

INFOVI\_YYYMM.xlsx on YYYY=any numèric 4 dígits i MM=mes numèric 2 dígits, per exemple INFOVI\_201911.xlsx

**Color:** Els valors d'aquesta dimensió (Tinta, Blanca), apareixen en columnes, per la qual cosa serà necessari normalitzar-les<sup>1</sup> per a la seva integració en el model dimensional

<sup>&</sup>lt;sup>1</sup> Equivalent a *unpivot* en SQL o Excel, convertir columnes a files



La Matriu de Dimensions i Mètriques per al cas que ens ocupa, podria ser la següent:

	PROCÉS	ENTRADA_UVA	PROD_VI_DESG	EXIST_VI_DESG
	DIM\Mètrica	Entrada Raïm (Kg)	Producció (HI).	Existències Vi (HI).
	Campanya	Extreure a partir de nom fitxer	Extreure a partir de nom fitxer	Extreure a partir de nom fitxer
	CCAA	X	Χ	Χ
	Color	Apareix en columnes, normalitzar	Apareix en columnes, normalitzar	Apareix en columnes, normalitzar
				A partir de la posició: Total, Grans, Petits,
Tipus		A partir de posició:	A partir de la posició:	Operador de
Operador	Operador	Total, Grans, Petits	Total, Grans, Petits	magatzem
Categoria Protecció	Varietat	N/A	X	X

En aquesta matriu, les columnes representen processos importants del sector vitivinícola, concretament el procés d'entrada de raïm, focus d'aquest exemple, i els processos de producció i existències de vi.

Cada procés té associada una les seves pròpies mètriques: Entrada, producció i existències.

En les files es representen les dimensions identificades en el model conceptual.

La intersecció de les files i columnes (Dimensió i Procés-Mètrica), indica si estan relacionades, i conté informació útil tant relativa a la relació en si, com a consideracions en l'ETL:

- Campanya: en tots els processos, el valor s'extraurà del nom del fitxer.
- CCAA: està present en tots els processos de manera directa.
- Color: apareix com encapçalat de columna, en tots els casos.
- Operador: Només en existències apareix l'operador de magatzem.
- Varietat: No existeix (N/A) en Entrada Raïm.



# 2. Simple i ordenat

Com sabem la majoria de sistemes de data *warehousing* neixen de necessitats de negoci, que requereixen prendre decisions a partir d'una anàlisi prèvia i profunda de les dades. Atès que els negocis evolucionen, també evolucionen les necessitats d'informació, i els nivells d'exigència cap a aquestes.

Aquesta situació provoca no només l'actualització continua del desenvolupament d'aquests sistemes, sinó també, el fet que diferents persones, en diferents moments col·laborin en aquests projectes, per la qual cosa és absolutament necessari establir una sèrie de regles i normes, amb l'objectiu de minimitzar el temps necessari per a familiaritzar-se amb un desenvolupament.

A més a més, en moltes ocasions, el nombre d'elements dels sistemes (processos ETL, taules, atributs, mètriques, funcions, algorismes, documentació entre altres) creixen fins a fer-se complexos i ingovernables; sent difícil de localitzar i entendre un objecte concret, fins i tot dins d'un mateix projecte.

Encara que existeixen eines específiques per a aquesta gestió, una bona organització dels elements, continguts i accions, ajudarà a localitzar i contextualitzar els objectes utilitzats, permetent que el sistema es mantingui simple i ordenat.

Per a dur-ho a terme, durant tot el disseny i implementació cal utilitzar una metodologia que permeti definir tant les regles per a nomenar de manera simple i organitzada els elements del sistema (patró de noms) com l'estructura que ha de seguir la implementació (guia) o fins i tot la documentació (plantilla).

Mitjançant aquestes regles s'ha de buscar:

- Reduir: La simplicitat consisteix a restar l'obvi i agregar el més significatiu, la forma més senzilla d'aconseguir la simplicitat és mitjançant una reducció acurada.
- Retolar, nomenar, posar etiquetes. Utilitzar elements coneguts i fàcilment interpretables de manera correcta per l'usuari, gràcies a models mentals ja creats.
- Contextualitzar: Utilitzar elements coneguts i fàcilment interpretables de manera correcta.
- Integrar: agrupar aquells elements relacionats per a reduir el nombre de categories.
- Prioritzar o jerarquitzar en els diferents nivells de la nostra taxonomia, donant més importància als elements principals.

#### Exemple patró de noms:

Taules STAGING
STG.IN\_<extensió>\_Nom
STG.IN\_json\_CCAA

Taules DIMENSIÓ
Prod.DIM\_Nom\_menor\_jerarquia
PROD.DIM\_Dia

COLUMNES de taula Dimensió
Nom\_jerarquia\_<ID | DESC> identificació (ID) i descripció (DESC)
Dia ID



# 3. Guia de desenvolupament d'ETL.

La divisió del procés de càrrega inicial en diferents blocs d'actualització facilitarà el disseny d'un ordre d'execució i la gestió de les dependències. Cadascun d'aquests blocs d'actualització es dividirà tres etapes: extracció, transformació i càrrega.

## Bloc Staging- Taules staging

L'STAGING AREA és una àrea intermèdia d'emmagatzematge de dades utilitzada per al processament d'aquestes durant els processos d'extracció, transformació i càrrega (ETL). Per a extreure informació de diferents fonts i carregar-la en aquesta àrea, s'utilitzen taules intermèdies o STAGING. Es recomana començar carregant tots els orígens de dades per tipus, això és generant una taula staging específica per a tots els orígens de dades d'un mateix tipus.

L'esquema de passos necessaris per a implementar cada JOB per origen de dades:

- 1) Lectura del fitxer.
- 2) Transformacions:
  - a. Netejar valors nuls.
  - b. Eliminar Duplicats.
  - c. Normalitzar columnes.
  - d. Ordenar
  - e. ...
- 3) Càrrega a la taula intermèdia.

## Bloc Explotació- Taules DIM i FACT

Un altre tipus de taules que s'han de carregar amb dades processades finals són aquelles que seran explotades en el model dimensional. Segons sigui la seva funció en el model dimensional, existeixen dos tipus: taules de dimensions (DIM) i taules de fets (FACT). Des del punt de vista del procés de l'ETL, tenen una sèrie de passos comuns i altres específics que es detallen en els següents blocs.



#### **Bloc Passos comuns:**

- 1) Lectura de la taula IN\_XXX, on es seleccionen els camps a utilitzar.
- 2) Transformacions:
  - a. Assegurar valors únics,
  - b. Canviar de nom columnes
  - C. ...

#### Bloc Taules de dimensions (DIM):

- 1) Cerca de nous valors de dimensió: amb el propòsit d'identificar nous valors de dimensió, es comparen les dades de dimensió de les taules de Staging, amb les dades ja existents (de producció en el cas d'exemple). Cal tenir en compte que no tenir un valor (null) també és un valor vàlid, per la qual cosa pot ser necessari crear un valor per defecte del tipus: "N/D", "01/01/9999",......
- Creació de les claus primàries: per a donar d'alta els nous valors en una taula de dimensió és necessari generar un nou id únic (mitjançant autonumèric), en producció. És important conservar addicionalment el valor de l'atribut com ve en Staging (valor Staging), ja que després serà necessari en carregar la FACT i cercar els ID´s que referència.
- 3) Càrrega a producció (explotació) de la dimensió: Es guarda tot el procés en una taula de dimensió DIM XXXX.

#### Bloc Explotació Fets (FACT):

- Transformació del "valor Staging" a ID de la dimensió: una vegada identificades les mètriques i fets de les taules de *l'Staging*, aquestes han de relacionar-se amb les taules DIM\_ de producció, per a això s'utilitza com a nexe d'unió el "valor Staging" de la dimensió. En la taula de fet només és necessari que aparegui l'ID de la dimensió a la qual referència, sense tenir necessitat d'incloure altres descripcions o el "valor Staging".
- 2) Càrrega a producció (explotació) del fet: localitzades les "FACT" de l'Staging i els ID de Dimensió, es procedeix la inserció en les Taules FACT de producció (FACT\_XXXX).

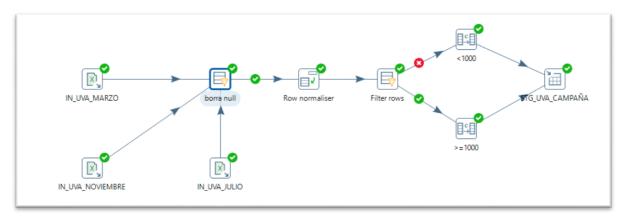


### 4. Plantilla Documentació Transformacions.

Spoon és el dissenyador gràfic de transformacions i treballs del sistema d'ETL.

Els treballs (Job) controlen el flux a alt nivell, això és, concatenen de manera seqüencial i ordenada les transformacions, enviament de correus en cas de fallida, transferir arxius a través de FTP.....

Les transformacions consisteixen a moure i transformar files des de l'origen a la destinació, per a això es concatenen tant seqüencial com paral·lelament una sèrie de passos amb una lògica o programació parcial que en conjunt realitzen la transformació completa.



A l'hora de documentar una transformació ETL, i especialment per a la seva documentació en la PRAC2, el document ha d'incloure, informació de cadascun dels passos involucrats, així com de la seva seqüència en la transformació:

- La descripció de cada PAS ha de tenir l'esquema següent:
  - 1. Nom del component Spoon i del pas específic.
  - 2. Descripció del component i del pas.
  - 3. Paràmetres: pestanyes i paràmetres necessaris.
  - 4. Informació importada, com els camps importats mitjançant la pestanya "Fields".
  - 5. Preview de les dades obtingudes en el pas.
- Diagrama del job executat, incloent les dades de la pestanya "step metrics".
- Consulta en la Base de dades on es mostrin les primeres línies.



# 5. Bones Pràctiques, configuració de l'entorn Spoon

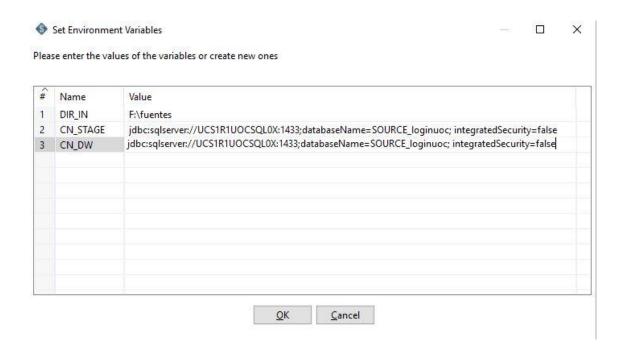
#### Variables d'entorn

És una bona pràctica utilitzar variables d'entorn per a evitar introduir errors en definicions repetitives durant la implementació dels processos. PDI us permet afegir variables personalitzades i pròpies dels vostres desenvolupaments en l'arxiu «kettle.properties».

Per a les PRAC, són necessàries tres variables. Una per a emmagatzemar la ruta de les fonts de dades i altres dues per a configurar les cadenes de connexió a la base de dades, «CN\_STAGE» (àrea intermèdia / staging area) i «CN\_DW» (data warehouse).

Variable	Valor
DIR_IN	F:\fuentes
CN_STAGE	jdbc:sqlserver://UCS1R1UOCSQL0X:1433;databaseName=SOURCE_lo ginuoc; integratedSecurity=false
CN_DW	jdbc:sqlserver://UCS1R1UOCSQL0X:1433;databaseName=SOURCE_lo ginuoc; integratedSecurity=false

La referència a les variables d'entorn durant la implementació dels processos es realitza mitjançant claus, d'aquesta manera: {DIR\_IN}, {CN\_STAGE}, {CN\_DW}.





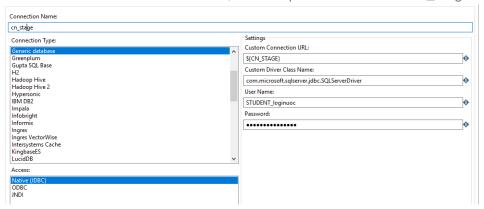
#### Connexió a la base de dades SQL Server

Un altre pas previ que s'ha de realitzar és la creació de les connexions a les bases de dades que s'usen en totes les transformacions i treballs dels processos de càrrega.

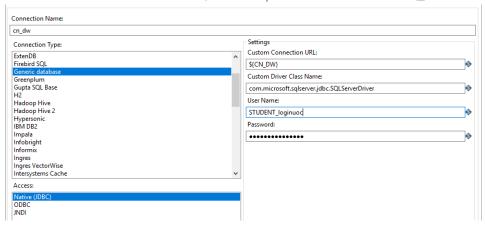
S'han definit dues connexions diferents, una per a la base de dades del model multidimensional («BBDD») i una altra per a l'àrea intermèdia («STAGE»); d'aquesta manera es diferencia clarament el seu ús, encara que físicament es refereixin al mateix esquema de la base de dades.

Es podria crear un esquema *stage* en l'SQL Server dins de la base de dades assignada a l'estudiant per a carregar les taules intermèdies (IN\_) i definir la variable «CN\_STAGE» fent referència a aquest esquema, però per a simplificar la solució de la pràctica es carregaran totes les taules a l'esquema per defecte, dbo.

En la creació de la connexió al «STAGE», el nom que utilitzarem és «cn\_stage»:



En la creació de la connexió al «DW», el nom que li donaremdl és «cn\_dw»:



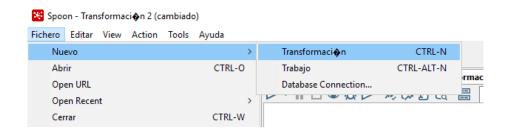


# 6. EXEMPLE Transformació: IN\_ENTRADA\_UVA

El següent apartat pretén mostrar l'aplicació pràctica de la combinació de:

- Guia desenvolupament ETL, bloc STAGING
- Plantilla de Documentació Transformacions

No tots els apartats estan totalment coberts i només s'inclouen els passos més importants. En el cas de les PRAC de l'assignatura serà necessària una explicació introductòria per contextualitzar el desenvolupament.



## Pas IN\_UVA\_Llegeix\_Març

Component: Microsoft Excel input

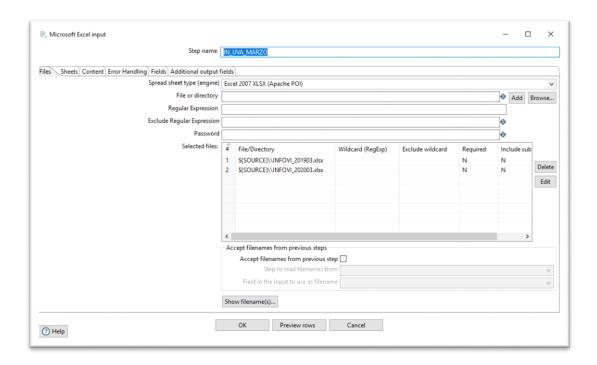
**Descripció**: Permet carregar les dades d'entrada provinents d'un fitxer Excel. Carrega l'entrada de raïm dels dos Excel de les campanyes de març.

El primer pas de la transformació correspon a la lectura del fitxer origen, com es tracta d'un fitxer XLSX s'utilitzarà com a entrada el tipus «Microsoft Excel Input».

#### Paràmetres:

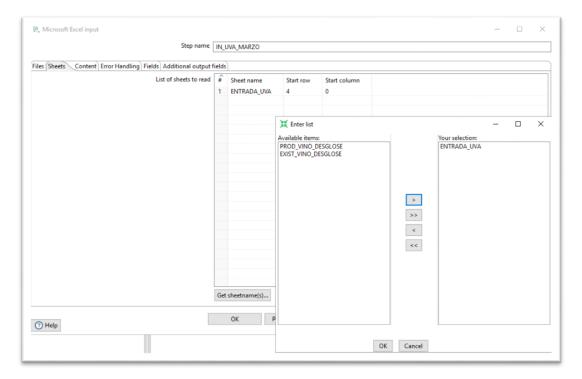
**FILES**: "file or directory": Per a facilitar la lectura del fitxer s'utilitza la variable d'entorn «SOURCES».





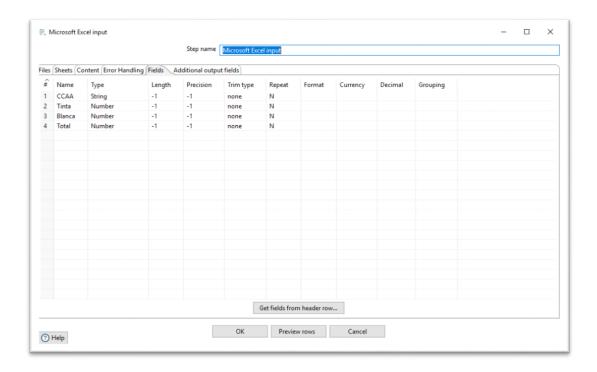
**Sheets**; mitjançant "get sheet names", full "ENTRADA\_UVA", amb "start row" = 4.

Per a la resta de les campanyes, la fila inicial no haurà d'incloure la taula d'agregats inicials.



**Fields** Mitjançant el botó «Get fields from header row...» s'obtenen tots els camps del fitxer, així com el tipus, format i longitud de la dada. És necessari revisar que siguin correctes. La línia 4 fa referència a la columna de Totals i no aporta dades noves





Preview: botó «Preview rows».



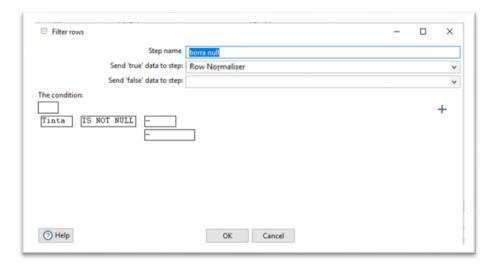
#### Pas IN\_UVA\_esborra\_null

Component: Filter Rows

**Descripció**: Filtra determinats Valors. Per exemple, per a descartar les files amb nuls, l'opció "filter rows", permet carregar o excloure dades en funció d'una condició.



#### Paràmetres:



**Send true data to step**: Envia les dades que compleixen la condició al següent pas «Row Normaliser».

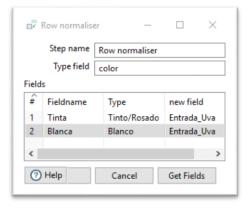
The Condition: Avalua que la columna «Tinta» no sigui nul.

#### Pas IN\_UVA\_Normalització

Component: Row normaliser

**Descripció**: Normalitza columnes de les nostres dades a una sola o vàries. En aquest cas, ens interessa que les columnes Tinta i Blanca ens les posi com a varietat. Aquest pas ens permetrà etiquetar-les com a entrada (quantificarà aquests camps).

#### Paràmetres:



Pas IN\_UVA\_Separa\_Productor



Component: Filter Rows

Descripció: Filtrar valors. Segons la posició en el full Excel, discrimina el tipus de

productor.

. . .

## Pas STG\_UVA\_CAMPANYA

**Component:** Table Output

Descripció: carrega totes les dades dels passos anteriors a una taula.

Paràmetres:

Connection: STG\_INFOVI

Target table: IN ENTRADA UVA

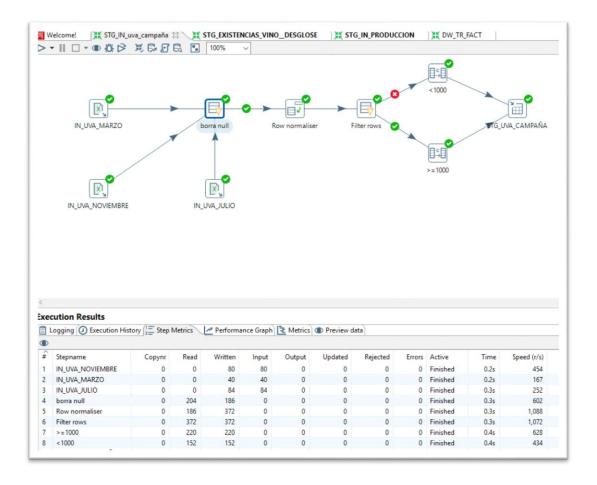
Truncate table: Facilita per a possibles reprocessaments





## Transformació completa

La transformació completa és la següent, incloent la pestanya informativa d'execució "step metrics"



Consulta en la Base de dades.

Select \* from ...



# **Bibliografia**

Kimball and Margy Ross, The Data Warehouse Toolkit, 2013 https://www.kimballgroup.com/data-warehouse-business-intelligence-resources/kimball-techniques/kimball-data-warehouse-bus-architecture/

John Maeda, Laws of Simplicitty, 2005. http://lawsofsimplicity.com/

Abby Covert, How to make sense of any mes, 2015 http://www.howtomakesenseofanymess.com/

Don Norman, Design as communication, 2004. https://jnd.org/design\_as\_communication/